

A tékozló fiú

A tékozló fiú történetéről szeretnék beszélni mind a három este a Rembrandt kép segítségével; Rembrandtnak a Tékozló fiú visszatérése című képét szeretném egy kicsit magyarázni.

Az egyik gyöngyszeme az evangéliumoknak lehet így is mondani, hogy evangélium az evangéliumon belül, - az Istentől való eltávolodásnak a két útját láthatjuk.

Két tékozló fiúról van szó ebben a történetben. A hallgatók, akik ott voltak, hallgatták Jézust, vámosok voltak, bűnösök, voltak köztük farizeusok, írástudók és mindegyik talán valamiképpen, ha nyitott szívvel hallgatta, akkor magára ismerhetett.

Érdeemes egy kicsit nekünk is így hallgatni ezt a történetet, jól ismert történet, kívülről tudjuk lassan; biztos, hogy rengeteg magyarázatot hallottunk róla és pontosan ezek a szentírási részek, amelyeket már annyira ismerek, ezek azok, melyek leginkább elsikkadnak sokszor talán a fülünk, szívünk mellett.

A kisebbiknek a bűne az én központúság. Ő van a középpontban. Nem az apja, nem a másik, ő maga van a középpontban.

A két fiú története arról is beszél, hogy a vallásos és vallástalan egyaránt lehet elveszett. Nem kell, hogy az legyen, – lehet elveszett.

Mindkét életút lehet zsákutca. Amikor a fiatalabb odaáll az apja elé és azt mondja, hogy add ki az örökség rám eső részét, ebben érzéketlen sértés van az apja felé.

Abban az időben nem úgy költözködtek, ahogy ma. Elmegyünk munkát vállalni Nyugatra vagy odébb költözzünk egy-két országgal vagy várossal arrébb.

Abban az időben nagyon fontos volt az ősök földje, az ősök megszentelt földje, az ősök megszentelt sírboltja.

Amikor Jézusról azt mondja az evangélium, hogy új sírboltba helyezték, - ebben semmi dicsőség nincsen.

Az ősök megszentelt földje és a megszentelt sírbolt nagyon fontos volt abban az időben. A fiatalabb elhagyja az ősöknek ezt a megszentelt földjét.

Úgy mondták, hogy mi tartozunk a földhöz és nem a föld mihozzánk, - ez az ősök földjéhez való tartozás.

Ennek a fiatalabbnak szüksége van az örökségre, de nincs szüksége az apjára.

Amikor azt mondja, hogy add ki az örökség rám eső részét, ez egy érzéketlen, bunkó sértés. Apám, az utamban állsz, át kell lépnem rajtad ahhoz, hogy én boldog legyek.

A boldogságom útjában vagy. Nem tudjuk, hogy mi játszódott le az apában - elképzelni azért el tudjuk – Lukács egyszerűen csak ennyit ír: és szétoztotta köztük vagyoniát.

Abban az időben az elsőszülött szinte mindent vitt a gyerekek közül. Az volt ezzel a törvénynek a célja, hogy a nagyon ne osztódjon.

Az elsőszülött kétharmad részben örökölte az örökséget, és a maradék egyharmad rész az összes többi gyerek része volt, ők osztottak ezen.

Ahhoz, hogy itt megkapja a fiatalabb a rá eső örökség részét, ahhoz valamit valószínűleg el kellett adni. Valami birtokot, valami jószágot el kellett adniuk, hogy őt ki tudják fizetni.

Szüleinket nagyon sokszor csak akkor tudjuk igazán megbecsülni, amikor már nincsenek.

A fiú átlép az apján. Saját méltóságát is akkor veszi észre, amikor már elveszítette, amikor már nem az övé. Érdeemes a tékozló fiút tekintve megnézni, hogy én hol vagyok lázadó?

Jól érzem-e magam a boldogság házában? Az Atya házában lenni önmagában boldogság, önmagában öröm. Akkor, amikor elmegy otthonról, az az életnek, a gondolkodásnak az elárulása, a visszautasítása, mindaz, ami ő maga, - így költözik el.

A lényem minden részével Istenhez tartozom, az Ő ölelése tart biztonságban engem. Az Ő karjai között hallhatom meg azt, hogy szeretett fiú vagyok.

Az otthonom, a lényem középpontja nála van. Ott hallom meg ezt a hangot, hogy Te vagy az én szeretett fiam, akiben gyönyörködöm.

Ugyanezt a hangot hallotta Ádám, ugyanezt a hangot hallotta Ábrahám, Mózes, Jézus.

Ez a szeretet soha meg nem szűnő hangja, amely hozzám szól. Akkor, amikor hallom, akkor tudom, hogy otthon vagyok, az Atya házában vagyok.

És amikor elhagyom ezt az atyai házat, akkor nem hallom meg, hogy te vagy az én szeretett fiam, akiben gyönyörködöm.

Az ember szeretett fiúként szabad; mondhatnak rám akármit, rám foghatnak akármit, tudom, hogy ki vagyok. Tudom, hogy az Atya szeretett gyermeke vagyok. Nem fontos, hogy a többiek mit gondolnak rólam, leperegnek a matricák, amiket rám ragasztgattak.

Tisztában vagyok az identitásommal, nincs szükségem másnak a bélyegére, arról, hogy mit gondol. Szabad vagyok.

Jézus azt ígérte, hogy én is meghallhatom ezt a hangot, amelyet ő hallott a Tábor-hegyen, hallott a Jordánnál. Amint az ő otthona az Atyában van, ugyanúgy az enyém is.

És mégis, mindezek ellenére újra és újra elhagyjuk ezt az atyai házat, megszökünk az áldó kezek alól. A Rembrandt képet, ha nézzük, az Atya átöleli a gyereket, aki ott térdel előtte.

És mi megszökünk ezek elől az áldó kezek alól. Máshol keresem a boldogságomat. Ez életünk nagy tragédiája, hogy ott keresem a boldogságot, ahol nincs, az Atya házán kívül próbálok keresni a boldogságot.

Jézusnak is ez a legnagyobb fájdalma, hogy az élő víz forrását akarja nekem adni és én oly sokszor a pocsványt iszom, a szennyezett.

Tudom, hogy nála van az élet forrása, ő a világ világossága, mégis máshol keresem a boldogságot.

Nagyon halk ez a hang, mely engem szeretett fiának hív, nagyon nehéz meghallani. Nagyon sok más hang van, amely hangos, amely harsog.

Csak a szív csendjében tudom meghallani ezt a hangot, amely engem szeretett gyermekének tart.

Megérezni Isten áldó kezének érintését és hallani, hogy szeretett fiának nevez. Nem a világ harsogására hallgatok.

Ez a hang, a világ hangja tele van ígéretekkel, csábítással – Jézus is hallotta ezeket a hangokat, amikor kint volt a sivatagban a negyvennapos böjtölésében, és ezek a hangok azt sugallják, hogy senki sem fog szeretni, ha nem dolgozol meg érte, ha nem teszel le valamit az asztalra, - a szeretet feltételhez kötött.

És az a baj, hogy ezt kivetítjük Istenre is - hogy a szeretet feltételhez kötött, hogy akkor fog engem szeretni, ha megdolgozom érte, ha leteszek valamit az asztalra, ha pontokat gyűjtök – ilyen multipont-kártyagyűjtést képzelünk el az Istennel való kapcsolatunkban is, hogy gyűjteni kell a pontokat és utána majd felmutatom és jön a jó nyugdíj ott a Mennysorszámban, ha elég pontot szedtem össze.

Pontosan ez a mai evangélium mutatja, hogy szó sincs erről. Isten nem azért szeret engem, aki vagyok, hanem annak ellenére szeret, aki vagyok.

Oly sokszor Istenben ítélőt látunk, bírót, aki ott ítélkezik fölöttünk, húzza a strigulákat, hogy én gyűjtöm a bűnöket, ő húzza a strigulákat.

Ezt a fiút hazafogadta az apja, mielőtt elvégezte volna az elégtételt. Megvolt a bűnbánat, de még nem dolgozott meg azért, hogy visszafogadja őt, csak hazament.

Az istenképünket helyre teszi ez a most hallott tékozló fiú története. Isten szeretete feltétel nélküli szeretet.

A mennyei Atyának nincs más szeretete, mint az, amivel ő az egyetlen szerelmes fiát szereti, Jézust. Bennünket is ugyanezzel a szeretettel szeret, benne nincs más szeretet, ő csak így tud szeretni, nem tud máshogy. Ezzel a szeretettel fordul felénk is.

Vannak köztünk szülők, nagyszülők, – amikor az egyéves gyerek bekakil, akkor nem mondtam neki azt, hogy idefigyelj, ha nekem még egyszer bemersz kakilni, akkor nem foglak téged szeretni. Nem mondtunk ilyet neki, szeretjük őt így, kakisan. Miért gondoljuk azt, hogy mi jobb szülők vagyunk, mint az Isten? Ha mi tudjuk szeretni a kakis gyereket, ha feltétel nélküli a szeretetünk felé; akkor miért gondoljuk azt, hogy az Isten feltételhez köti az ő szeretetét? Ő ezzel a mindent átölelő szeretettel szeret.

Láttuk a házasságtörő asszonynál, hogy Isten különválasztja az embert a bűnétől. A bűn, az bűn, itt nincs mese. A bűnnek adott esetben van következménye, de az ember mindenesztül az Isten szeme fénye. Különválasztani az embert a cselekedetétől.

Térjünk vissza a tékozló fiúhoz, aki ott térdepel az apja előtt, ahogy hazatér. Mindig elveszítem az otthonom, amikor a világ hangos, harsogó zajára hallgatok, amely azt mondja, hogy a szeretet az feltételhez kötött.

Ha ebben próbálok megtalálni magamat, ebben a feltételekhez kötött szeretet világában, - az sose fog sikerülni.

Addig, amíg hallom, hogy az Atya szeretett fia vagyok, addig szabad vagyok, mondhatnak bármit; és amikor a feltételhez kötött világban próbálok megtalálni, akkor elvesztem.

Kihez tartozom? A világ tele van feltétellel, amíg magamat itt próbálok megtalálni, elveszett gyerek vagyok, tékozló.

Isten sohasem húzta vissza a kezét, amivel átöleli a tékozlót. Sohasem engedte, hogy kétségbeesetten, lemondóan leessen ez a kéz. Sohasem mond le arról, hogy szeretett fiának hívjon engem.

A dolgom az, hogy újra és újra letérdeljek az Atya elé, fületem a mellkasára téve szüntelenül hallgassam az ő szívdobogását. Akkor és csak is akkor hallhatom meg ezt, hogy szeretett fiú vagyok.

Befejezésül egy történetet szeretnék elmondani: volt egy házaspár, sokáig vártak gyermekre. Már kicsit idősebbek voltak, amikor megszületett a lányuk és mondanom sem kell, hogy az apukának a szeme fénye volt, és mindig mondta neki, amikor a karjaiba vette, hogy szeretlek kicsi lány. Aztán cseperedett föl és még mindig mondta neki, hogy szeretlek kicsi lány. Még ki is húzta magát a lány, hogy én már nem is vagyok kicsi! Nekem mindig kicsi maradsz - válaszolta az apa. Aztán felnőtt a lány, dolgozik és kap egyszer egy telefont, hogy az apját agyvérzés érte, bent van az egyik kórházban. Rohan be hozzá, és ahogy belép, látja a betegre, hogy a betegség az agynak azt a részét érte, ahol a beszédközpont van; az apja nem tud beszélni, nem tud megszólalni. Leül az ágya szélére, simogatja a kezét és elkezdnek hullani a könnyei, ráborul a betegre, zokog, mindketten sírnak, és a legjobban az fáj neki, hogy többet talán nem fogja hallani azt, hogy szeretlek kicsi lány. Ahogy sírdogál, egyszer csak elkezd fülelni, mintha újra hallaná a régi hangot. Az apja szája már nem tudta mondani, a szíve dobogta ezt: szeretlek, szeretlek, szeretlek, kicsi lány, kicsi lány, kicsi lány.

Amikor odahajtom a fületem az Isten szívére, nem fogok mást hallani, mint ezt, hogy szeretlek, gyermekem. Az imáinkban, én vagyok a főszereplő, mindig én dumálok, mindig én beszélek. Vagy magamat szórakoztatom vagy a Jóistent, ahelyett, hogy hallgatnám az ő szívdobogását. Induljunk el majd így erről a szentmiséről, odahallgatva az Atyára, odatapasztani a fülünket ma este az imádságunkban vagy a holnap nap, hogy hallgassam az ő szívdobogását, akár tékozló fiúként is, megkérdezve tőle, hogy Uram, hova kell visszatérnem hozzád, hol vagyok tékozló, hol hagytam el az atyai házat? Egyáltalán boldog vagyok-e veled? Boldog vagyok-e a te házában, a boldogság házában?

Egy rövid pillantást vessünk a fiatalabbra. Ott térdel az apa előtt, ugyanaz a ruha van rajta is – legalábbis hasonló – mint az apán vagy az idősebben. Ez a ruha már megtépett, az idő, a sok bűn, ahol élt ezt a ruhát összetörte, lerongyolódott róla.

A saru az egyik lábán még valamennyire rajta van, a másíkról már az is leszakadt. Ez a bűn állapota. Ez a fiatalember ezen a képen megtestesíti teljesen a bűnbeesett ember képét.

A szabad ember hordott sarut, ami megóvta az éles kövektől, a kígyóktól, - szabad ember volt. A rabszolga az, aki nem hordott sarut, - kiszolgáltatott ember a rabszolga.

A bűnnek kiszolgáltatott ember képe az, aki ott térdel az apa előtt. Kopasz, - ez a bűnnek a kopaszága. A bűn természetellenes állapot.

A bűn megalázza az embert, tönkreteszi, - ezt látjuk a Teremtés könyvében a bűnbeesésnél. Ádám boldog Istennel, ismeri Istent, vele jár-ke, munkája van, - neki kell az állatoknak nevet adni, - Ádám boldog.

Amikor megtörténik az első bűn, - ugye ott nem a gyümölcslopás a bűn, hanem az engedetlensége az embernek.

Ádám, aki addig boldog volt Istennel, egyszer csak elrejtőzik a kert fái közé. A kísértő odalép az asszonyhoz és tipikus, hogy a kísértő már akkor hazudik, amikor kérdez.

Ezt mondja, hogy tényleg azt mondta az Isten, hogy egyetlen fáról nem ehetek? Az asszonynak itt van az első bűne, hogy belemegy a játékba, elkezd beszélgetni a kísértővel, - itt követi el az első bűnt, az első hibát.

Kiegészíti, hogy nem azt mondta, hogy ne együnk, hanem, ha erről eszünk, akkor meg találunk halni. Isten nem azt mondta, hogy meg találtok halni, ha erről esztek, hanem, meg fogtok halni.

Már belemegy a sátán játékába, a csúsztatásba. Itt van a Szentírásban a legnagyobb hazugság, ami valaha elhangzott a földön, a Szentírásnak ezen a lapján van leírva, a kísértő azt mondja a bennünket végtelen gyengédséggel szerető Atyára, hogy ez az Isten nem jó, ez az Isten nem szeret téged, ez az Isten féltékeny rád.

Ez az ősbizonytalanság, ez az első bűn ütötte seb azóta is ott van bennünk. Hányszor mondjuk, hogy ha ez a dolog megtörténhetett velem, akkor az Isten nem lehet jó.

Hol volt a Jóisten akkor, amikor ez a dolog megtörtént velem? Hányszor mondjuk ezt? Kórházban hányan mondták már, hogy - Atya, nézze meg, egész életemben imádkozó ember voltam, pénteken nem ettem a húst, befizettem az egyházadót, mégis hogy elbánt velem az Isten, hogy megvert engem az Isten, hogy ez történt velem?! Ott van ennek a sebe a lelkünkön, - vádoljuk az Istent.

Esznek a gyümölcsből és Ádám, aki eddig boldog volt Istennel, elrejtőzik a kert fái közé. Hányszor rejtőztem el én is a kert fái közé az Isten elől?

Hányszor volt az, hogy elbújtam előle? Inkább azt mondom, hogy nem szeret, inkább tagadom, hogy létezik – tudom, hogy van, tudom, hogy szeret, és mégis hányszor elbújtam a kert fái közé?

Hányszor inkább nem mentem el gyónni, mert nem mertem a szemébe nézni?

És mi történik, amikor az ember elrejtőzik a kert fái közé, - az Isten a keresésére indul. Ádám hol vagy, hová bújtál előlem? Isten folyamatosan keres engem.

Szent Ágoston mondta, hogy nyugtalan a mi szívünk, amíg meg nem talál téged Istenünk. Ha megfordítjuk ezt a mondatot, akkor Isten szíve nyugtalan, amíg meg nem talál bennünket. Isten ezzel a nyugtalan szívvel keres bennünket. Jön utánunk, hogy hazavigyen a boldogság házába, az ő házába. Igazából nem is Istent kereső, hanem megtalált emberek vagyunk.

Visszatérve a képhez, ott van ez a gyerek, a megtestesült bűn, - ahogy Rembrandt megfesti, ott térdel az apa előtt.

Az idősebről szeretnék néhány gondolatot mondani. Az apa egy hihetetlen pazar lakomát rendez a fiatalabbnak.

Nem csak visszaállítja az eredeti méltóságába, - hozzátok hamar a legdrágább ruhát, adjátok rá, húzzatok gyűrűt az ujjára, a hatalom pecsétgyűrűjét, sarut a lábára.

Majd azt mondja, hogy levágjuk a hizlalt borjút. Abban az időben kevés húst ettek. Túl drága volt, különleges ünnepi alkalom volt, amikor hús bolt ebédre, és a húsfélék közül is a legdrágább a hizlalt borjút volt.

Az egész falut meghívták rá, hogyha levágták, - itt is erről van szó, terjed a híre, megszólal a zene, a tánc, ünnep, hazajött a gyerek.

Ez bosszantja az idősebbet. Bosszantja az ünnep költségessége, nem ért egyet az apával, nem bízik az atya döntésében.

Rákényszeríti az apát arra, hogy kimenjen érte. Az apának kell kimennie az idősebbhez, ami egy megszégyenítő dolog, - a birtok urát, az ünnep szervezőjét kényszeríti arra, hogy otthagyja a vendégeket, otthagyja a hazatért fiút, hogy kimenjen hozzá, a sértődötthez.

Nem azzal kezd, ami abban az időben megszokott volt, hogy egy gyermek megszólította az apját, hogy nagyra becsült apám, hanem azt mondja neki, hogy látod!

Ma ezt így tudnánk visszaadni, hogy na, idefigyelj, öreg! Ormótlan, bunkó sértés, egy égbekiáltó bűn, ahogy ez a gyerek megszólítja az apját.

Ennek az embernek nem a bűne képezi az akadályt, hanem a jósága, a büszkesége, - hogy én biztos, hogy nem tennék ilyet!

Az apát egyik fiú sem önmagáért szerette és egyik sem vette észre, hogy a boldogság házában lenni önmagában öröm és ajándék.

Azt mutatja ez a történet, hogy két tékozló fiúról van szó, mind a kettő eltávolodott az apjától, csak az idősebbnek sokkal nehezebb visszatérnie, bűnbánatot tartania, mert ő még nem vette észre, hogy elveszett.

El lehet távolodni az Atyától úgy, hogy megszegjük a szabályokat, és úgyis, hogy gondosan megtartjuk őket. Sokszor hallom ezt, hogy jaj, Atya én úgy vigyázok, hogy ne hogy elkövessek bűnt! Időnként volna kedvem mondani neki, hogy elég baj az! A bűnt nézi, és nem magát az Urat. Nem azt kell néznie, ami elválaszt Tőle, hanem őt magát.

Ha betartom a szabályokat, akkor Isten köteles - ahogy tegnap mondtam -, majd egy jó nyugdíjat, belépőjegyet adni a Mennysországba.

Ha betartom a szabályokat és nagyon vigyázok, hogy ne kövessek el bűnt, akkor nincs szükség megváltásra, nincs szükségem Jézusra, nincs szükségem az Isten ingyenes szeretetére, mert én megdolgoztam érte, mert én kiérdemeltem, mert nekem ez jár, mert megérdemlem.

Önmegváltás, majd én megoldom, ugyanaz a bűn, ami Ádám bűne, hogy majd én a saját kenyeremen leszek boldog, majd én jobban tudom.

Az idősebbik fiúnak ez a fő bűne, ez a fő baja, hogy nem vette észre, hogy elveszett, ő jobban tudja. Ebben az önmegváltásban ott van, hogy hátat fordít és a saját útját járja és a saját erejére támaszkodik.

Óvatosan a pontgyűjtéssel, hogy azért teszem ezt vagy azt, hogy majd én kiérdemlem a Mennysországot. Nem. A Mennysországot ingyen fogom megkapni Isten szeretetének a túlcsoordulásából, nem azért, mert megdolgoztam érte.

El tudjuk képzelni, hogy picit többet imádkozom vagy picit több jót teszek, vagy többet böjtölök, akkor az Isten jobban fog engem szeretni?

Egyetlen egy szeretete van az Atyának, az a szeretet, amivel az ő egyetlen, szerelmes fiát szereti, és ezzel a szeretettel fordul felém is, mert neki nincs más szeretete, ez ő maga.

Az, hogy én több jót teszek, többet imádkozom, többet böjtölök, ez fontos a magam számára, mert engem nyit meg az Isten szeretete előtt, kitágítja a szívemet őfelé és a másik ember felé.

Fontos a több ima, jócselekedet, böjt, de nem azért, hogy ezzel majd én kiérdemlem a Mennysországot. Isten ajándékként fogom megkapni.

Rembrandt hív ebben a képben, hogy vegyem észre, miben vagyok tékozló és mikor vagyok idősebb testvér?

A képen látjuk azt, hogy ott van ő is a központi alakok között, de egy lépcsőfokon áll, kezében ott van a hatalom pálcája, ugyanaz a fény van az ő arcán is, ami az apáén, de ez a fény nem irányul arra a két emberre.

Ő ott van, egy lépcsőfokkal feljebb áll, neki semmi köze ahhoz, ami itt történik, - ő jó, ő nem ment el, ő nem tékozló, ő más.

Mindkettőnek gyógyulásra van szüksége. Az ünnep az ő szívében nem örömet, hanem haragot eredményez, - ő nem tékozló, ő rendes, ő jó, ő otthon maradt, - ez van benne.

Ha én jó vagyok, akkor miért nem tud ez is jó lenni? Összehasonlítás. Magával van elfoglalva, irigy és féltékeny.

Nem tud osztozni az apa örömeiben. Nem igaz, hogy az apa jobban szereti a tékozló fiút, mint az idősebbet.

Az eredeti görög szöveget, ha olvassuk, amikor hívja a tékozló fiát, akkor ez a szó szerepel, Hüosz, hogy fiam. Amikor pedig kimegy az idősebbhez, akkor azt mondja neki, hogy Teknon, kisfiam. Becézgeti az idősebbet.

Az idősebb testvér azt mutatja, hogy egy kötelességtudó, jó ember, de kiderül, hogy ő sem érzi jól magát az Atya házában.

Élő szemrehányás, - nem ment el, de ugyanaz a mentalitás van benne is, mint a fiatalabban, csak hogy a jók javíthatatlanok, mert egyvalaki jó, és az az Isten, az összes többi pedig becsapja magát.

Mindketten tékozlók, - az egyik fizikai, a másik lelki értelemben távolodott az Atyától; ahogy mondtam, az idősebbnek nehezebb hazamenni, nehezebb bűnbánatot tartani, mert nem vette észre, hogy ő is tékozló fiú.

Nehezebb neki bűnbánatot tartania, mert tele van keserőséggel, örömtelenséggel. Két elveszett fiú, akiknek a szíve távol van az Atyától.

Azt mondhatja az idősebbik fiú példája, hogy a kötelességtudó, jó, templomba járó hívő ugyanolyan távol kerülhet Istentől, mint az, aki elhagyta az atyai házat.

Ez a kép meghív arra, hogy megnézzem, nem vagyok-e élő szemrehányás?

Amikor mondja nekem valaki, hogy Atya, megbotráncoltam! Volna kedvem mondani, hogy hogy mert megbotráncolni? Azt hiszi, hogy jobb, mint a másik?

Szent Ferenc, amikor meglátja a prostituáltat az utcán, akkor Ferenc sírva fakad. Azt mondja, - ha ő kapta volna azokat a kegyelmeket, amiket én kaptam, akkor most én állnék az ő helyén. A gyökere az, hogy én jobb vagyok, mint ő. A szívünk sötétségét mutatja, ha fel tudok háborodni másoknak a hibáján.

A történet nyitva marad. Lukács nem mondja el, hogy végül bement az idősebb testvér az ünnepre vagy kint maradt, mert azt mondja, hogy te vagy ez az idősebb, rajtad múlik, hogy bemész az Atya házába vagy kint maradsz a vádaskodásoddal.

Addig, amíg kint maradok a sötétséggel, addig ott vannak bennem a vádaskodások, ott van az irigység, - és az Atya sürget, gyere be, térj vissza a fénybe, az ő fényébe, ahol a másokban felismerem a testvéreimet.

Engedni, hogy megtaláljon, hazavigyen, bevigyen a boldogság házába.

Jézus a kedvemért mondta el ezt a történetet, ezt a példázatot. Azért jött, hogy megmutassa az Atya szerető, végtelen gyengéd arcát, tekintetét, amellyel engem is hív, amellyel megtalál és hazavisz az Atya házába.

Aki imádkozik, az tud Isten irgalmáról, tudja azt, hogy az Isten szereti őt. Az irgalom a Szentháromság belüli szeretet felénk fordulása. Isten ezzel a szeretettel fordul a tékozló, az idősebbik felé. Nála nincs jó vagy rossz fiú, mindkettő megváltásra szorul, mindkettő gyógyításra szorul.

Jézus nem választ a vallásos és a vallástalan között, mind a kettőt meg akarja menteni. Mindenki el tud tévedni, és ő mindenkit hazavár, mindenki után megy.

Ugyanakkor ez a történet cáfolja azt a fajta mentalitást, látásmódot is, hogy aki azt hiszi, hogy az idősebb mentalitása az a kereszténység, és ez a kettő ugyanaz.

Nem ugyanaz, szó sincs róla. A farizeusok vallásosságát próbálja helyretenni; azt az istenképet benne, ami problémás, azt akarja gyógyítani, azt akarja helyrehozni.

A jézusi látásmód és élet egészen más, mint egy vallás. Hogy megdolgozom érte egy jobb nyugdíj fejében, pontokat gyűjtök itt a földön és majd kiérdemlem a Mennyországot.

Isten arra hív, hogy olyan otthon legyek az ő dolgaiban, az ő házában, mint ahogy a kisgyermek otthon van a családjában. Erre vagyok hívva, erre a szeretetre, hogy már itt a földön az Atya szeretetével találkozjak.

Most pedig az atyáról szeretnék beszélni, illetve a fiú visszatéréséről.

Önzésből ment el és önzésből megy vissza, - mert éhes. Lukács azt mondja, hogy disznókat kellett őriznie, ezzel azt akarja mondani, hogy ez a gyerek a lehető legmélyebbre süllyedt.

A disznó a zsidó ember számára tisztátalan állat, aki azzal érintkezik, az tisztátalanná válik, ezért nem állok vele szóba, nem engedem be a zsinagógába, - tehát egy Istentől és embertől megátkozott az ilyen. A lehető legmélyebbre süllyedt ez a gyerek és ez a tökéletlen bánata - ugye mert éhes, ezzel megy haza - az apa karjaiban tökéletessé változik, amikor megérzi az áldó kezeknek az érintését.

Igazából fel sem fogja az atyának ezt a szeretetét, hogy hogyan képes őt ennyire szeretni.

Nagyon sokszor úgy gondolkodunk Istenről, mint aki magyarázatot vár. A gyerek eltervezi, hogy mit fog mondani - Apám vétkeztem az ég ellen és te ellened, arra már nem vagyok méltó, hogy fiadnak nevezz... -, és az apa itt közbevág, nem engedi, hogy végigmondja.

Nagyon sokszor úgy gondolunk Istenre, mint aki magyarázatot vár; úgy gondolunk rá, mint egy rossz szomszédra, akihez átrúgtuk a labdát - mit fog szólni?

És ez az apa, amikor meglátja a fiát, hogy közeledik - ki tudja, mióta állt ott a sarkon; lehet, hogy évek teltek el, míg várta, hogy mikor fogja meglátni -, akkor elkezd rohanni felé. Áthág minden társadalmi konvenciót.

Abban az időben egy meglett, idős emberhez nem illett a sietés, az ő korához ez már nem illett. Az apát ez nem érdekli, elkezd rohanni a fia felé. Nem érdekli az, hogy tisztátalan, és ha megérinti, akkor ő maga is tisztátalanná fog válni, - elkezd rohanni felé.

A nyakába borul, mielőtt a gyerek rendezte volna az életét; mielőtt bizonyította volna, hogy meg fog változni; mielőtt elvégezte volna az elégtételt.

A gyerek tehát elindul haza; tervet készít, hogy mit fog mondani az apjának; felismeri, hogy hibázott – Végy fel béreseid közé! -, és az apa azt mondja, hogy nem fogom megvárni, hogy visszafizesd a kárpótlást.

Nem kell megdolgoznod érte, hogy visszafogadjunk téged; azért, hogy visszakerülj a családba. A gyerek felkínálja a jóvátételt – Csak a béreseid közé fogadj be! – és az apa nem engedi, hogy végigmondja, már előtte magához öleli őt.

Nézzük a képet. A tékozló ott térdel az apa előtt és az apja átöleli őt, magához szorítja. Nem egy különösképpen szép ember; ugyanaz a ruha van rajta is, mint a fiún volt; ugyanaz, ami az idősebb testvéren, de ott van az a fény az arcán, ami a tékozló felé irányul.

Rembrandt, amikor megfestette ezt a képet, a saját életéről elmélkedik és arra hív, hogy én magam is ezt tegyem. Arra hív, hogy hozzuk saját, személyes életünk döntését.

Rengeteg kínlódás árán és útján ismerte fel magában a fényt. Mielőtt apává vált volna, sokáig volt büszke fiatal, szemtelen, magabiztos, pazarló, öntelt és buja.

Eltemeti három gyermekét, feleségét, élettársát, súlyos anyagi problémái lesznek, és a megpróbáltatások megtisztítják őt.

Valaki azt mondta, hogy az volt a feladata Rembrandtnak, hogy megöregedjen. Ekkor kezd el megjeleníteni egy fény a festményein.

Életének utolsó előtti festménye – ha jól tudom – ez a kép. Lelkileg tehát saját magát ábrázolta - volt fiatalon tékozló; volt elfogadott művészként idősebb, - és egyre inkább arra hív, hogy atyává kell válnom.

Ebben a történetben az atya az egyetlen, aki nem változik. Arra hív, hogy egyre inkább én magam is szerető atyává váljak.

Egyik fiú sem tapasztalta meg, hogy a boldogság házában önmagában öröm élni; és arra hív, hogy merjek - akár tékozlóként - elindulni e felé a ház felé, akár idősebbként otthagyni a hasonlítgatást: elmenjek a boldogság házába.

Ezt a festményt Rembrandt élete vége felé egészen nyugodtan, sietség nélkül hozta létre, folyamatosan változtatott rajta, festés közben mindent kiadott magából.

Minden gyötrelmét - ami megmaradt benne - megfestette ebben a térdeplő alakba, a rongyokba burkolt testbe, kopaszra nyírt fejbe.

Valami megmagyarázhatatlan oknál fogva mégis nagyon sok aranyat használ a festményen. Sőt, okker is felvillan a ruhán, egy-egy redőn.

És ott van ez a meztelen láb a leszakadt saruval, az elmosódottan, háttérben ott levő alakokkal, és ott van ez az apa. Talán ez az apa vak volt.

Tapogató figura, amint szeretettel, ámulattal fölér hajol a tékozlónak. Valami komor felség, néma magasztosság van ebben az alakban.

Fény vetődik a ráncos homlokra, a félig lehunyt szemhéjra; ott van a fény az arcán, a szakállán; a szánakozva remegő, motyogó ajka - valamiképpen amint átáramlik az egyik lényről a másikra a szeretet, az együttérzés, az irgalom.

A törhetetlen gondoskodás ígérete és mindez a kézből hatol át a fiatal testbe, melyet megérint a sugárzó rongyokon át. Ha nézzük ezt a két kezet, látjuk, hogy az egyik határozott férfikéz, a másik pedig sokkal finomabb, gyengédebb női kéz.

Rembrandt zsenialitása, illetve Szentlélektől való sugalmazása ez, hogy így festette meg az apának ezt a két kezét. Istenben ez a megtartó, atyai, határozott édesapai szeretet és a védtelen gyengéd, irgalmas édesanyai szeretet - Istennek ez a kettő egy.

Ezzel a szeretettel ölel át, szorít magához. A teremtés kezdete óta tartanak bennünket ezek a kezek. Sohasem hagyja, hogy kezei kétségbeesetten lehulljanak; a kezei a megbocsátás, a gyógyítás és az áldásnak a kezei. Születésünktől kezdve tartanak ezek a kezek bennünket, védnek és támogatnak.

Magához ölel bennünket ezen a mai estén is mindenestül. Nem kell kiérdemelnem, nem kell megdolgoznom érte, - ő, úgy, ahogy vagyok, mindenestül szeret. Nem azért, aki vagyok, hanem annak ellenére, ami vagyok.

Fogyasztói társadalmunk azért virul, mert az önértékelésünkkel van baj. Amíg elhitetik velem, hogy nem vagyok szeretetre méltó; amíg elhitetik velem, hogy a szeretetet ki kell érdemelnem, le kell valamit

tennem az asztalra, akkor az Atyán kívül keresem a boldogságot. L'oreal, - mert megérdemlem, jogom van hozzá.

Az apa esélyt sem ad a fiának, hogy folytassa, amit szeretne, - mindenestül magához öleli, és pazar lakomát rendez a fia számára.

És ott van bennünk a kérdés, hogy nem kellett volna tekintettel lenni az idősebb testvérré? Nem lett volna elég valami kis pogácsa, tea esetleg?

Pontosan azért van bennünk is ez a kérdés, mert ugyanaz a mentalitás van bennünk nagyon sokszor, ami az idősebben megvolt.

Az apa egy pazar lakomát rendez a fia számára, - ahogy tegnap mondtam – levágatja a hizlalt borjút azért, mert azt akarja, hogy az öröm az én szívemben is örömet keltsen. Örül az egy bűnbánónak, Istent nem érdekli a statisztika, számára az egy bűnbánó is fontos.

A valóság szebb, mint ez a történet. Az utolsó szava ennek a példázatnak az, hogy Mert ez a fiam elveszett, de megtaláltatott.

Holott ezt a gyereket nem megtalálták, hanem hazament. A valóságban az Isten pedig utánam jön, megkeres.

Jézus, aki ezt a történetet elmondta, fiúként mindenestül az Atya szerető fia volt. Mindenestül igent mondott az Atyának egész életében és ez a kereszten csúcsosodott ki.

Ádám független akart lenni Istentől, majd én megoldom, majd én a saját kenyereken leszek boldog. A gőg nem tud találkozni az Atyával, mert vele csak Jézus stílusában, a Fiú stílusában lehet találkozni; a mindent elfogadás és mindent odaadás révén.

Tehát Ádámban az ember nemet mondott Istennek és Jézus, az egyszülött Fiú nem fogadhatta el, hogy az Atya akarata ne teljesüljön.

Emberré lett és emberi étellel mondta ki azt az igent az Atyának, ami az embernek nem sikerült. Mi nemet mondtunk Isten szeretetére Ádámban és valahányszor bűnt követek el.

Mi a bűn? A bűn Isten szeretetének a visszautasítása. – Ádám bűnét követem el. Semmivel sem kisebbet követek el, ugyanazt a bűnt, amit Ádám. Jézus tehát emberként mondta ki az Atyának, hogy a gyermeked vagyok és te az Atyám és én szeretni akarlak egész valómmal, - erre vagyok meghívva.

A magyar annyira szépen mondja, hogy szentáldozáshoz járulok. Az összes nyugati, latin nyelvcsalád egyesüléséről, közösségről, kommunióról beszél; a magyar azt mondja: szentáldozás. Magamat adom neki, teljesen a tiéd, egészen a tiéd akarok lenni.

Odaajándékozom, odaáldozom magamat neked. Minden egyes szentmisében, amikor odaállok a sorba, ez az igen kellene, hogy ott legyen bennem, ez a mindent odaadás és mindent elfogadás.

Nagyon kevésbé beszélünk arról - talán egyfajta szégyenlősből -, hogy amikor a keresztről beszélünk és szemléljük a keresztet, nem beszélünk az Atyáról.

Kicsit szemérmesen, mert nem tudunk mit kezdeni azzal, hogy miért nem akadályozta meg a fia halálát? Hol volt az Atya, amikor Jézus meghal a kereszten? – hányszor halljuk ezt. Hol van az Isten, ha ez a dolog megtörténhetett az életben? Hogy lehet az Isten jó, ha ezt nem akadályozta meg?

Az Atya a világnak adta a fiát, a világra bízta a második isteni személyt, és vele, őbenne odaadott mindent, ami ő maga.

Akije volt, akit csak adhatott, a Fiúban mindent nekünk adott. Az Atya valóságosan kifejezte magát a Fiúban, egész lényegét. A Fiúban az Atya teljesen jelen van a kereszten. Önmagában az isteni személyeknek nincsen számuk, mivel az egységük nem többszörözhető.

Az Atya ott van a kereszten a Fiúban - ezt szemléljük. Nagybőjtben a keresztyén ember ilyen szempontból misztikussá válik, az Istennek ezt a szeretetét szemléli. A tékozló fiú története valamiképpen Istennek ezt a végtelen gyengéd, édesapai és édesanyai szeretetét, mindent odaadó szeretetét tárja elénk.

A tékozló fiú

A tékozló fiú történetéről szeretnék beszélni mind a három este a Rembrandt kép segítségével; Rembrandtnak a Tékozló fiú visszatérése című képét szeretném egy kicsit magyarázni.

Az egyik gyöngyszeme az evangéliumoknak lehet így is mondani, hogy evangélium az evangéliumon belül, - az Istentől való eltávolodásnak a két útját láthatjuk.

Két tékozló fiúról van szó ebben a történetben. A hallgatók, akik ott voltak, hallgatták Jézust, vámosok voltak, bűnösök, voltak köztük farizeusok, írástudók és mindegyik talán valamiképpen, ha nyitott szívvel hallgatta, akkor magára ismerhetett.

Érdeemes egy kicsit nekünk is így hallgatni ezt a történetet, jól ismert történet, kívülről tudjuk lassan; biztos, hogy rengeteg magyarázatot hallottunk róla és pontosan ezek a szentírási részek, amelyeket már annyira ismerek, ezek azok, melyek leginkább elsikkadnak sokszor talán a fülünk, szívünk mellett.

A kisebbiknek a bűne az én középpontság. Ő van a középpontban. Nem az apja, nem a másik, ő maga van a középpontban.

A két fiú története arról is beszél, hogy a vallásos és vallástalan egyaránt lehet elveszett. Nem kell, hogy az legyen, – lehet elveszett.

Mindkét életút lehet zsákutca. Amikor a fiatalabb odaáll az apja elé és azt mondja, hogy add ki az örökség rám eső részét, ebben érzéketlen sértés van az apja felé.

Abban az időben nem úgy költözködtek, ahogy ma. Elmegyünk munkát vállalni Nyugatra vagy odébb költözzük egy-két országgal vagy várossal arrébb.

Abban az időben nagyon fontos volt az ősök földje, az ősök megszentelt földje, az ősök megszentelt sírboltja.

Amikor Jézusról azt mondja az evangélium, hogy új sírboltba helyezték, - ebben semmi dicsőség nincsen.

Az ősök megszentelt földje és a megszentelt sírbolt nagyon fontos volt abban az időben. A fiatalabb elhagyja az ősöknek ezt a megszentelt földjét.

Úgy mondták, hogy mi tartozunk a földhöz és nem a föld mihozzánk, - ez az ősök földjéhez való tartozás.

Ennek a fiatalabbnak szüksége van az örökségre, de nincs szüksége az apjára.

Amikor azt mondja, hogy add ki az örökség rám eső részét, ez egy érzéketlen, bunkó sértés. Apám, az utamban állsz, át kell lépnem rajtad ahhoz, hogy én boldog legyek.

A boldogságom útjában vagy. Nem tudjuk, hogy mi játszódott le az apában - elképzelni azért el tudjuk – Lukács egyszerűen csak ennyit ír: és szétoztotta köztük vagyónát.

Abban az időben az elsőszülött szinte mindent vitt a gyerekek közül. Az volt ezzel a törvénynek a célja, hogy a nagyon nagyon ne osztódjon.

Az elsőszülött kétharmad részben örökölte az örökséget, és a maradék egyharmad rész az összes többi gyerek része volt, ők osztottak ezen.

Ahhoz, hogy itt megkapja a fiatalabb a rá eső örökség részét, ahhoz valamit valószínűleg el kellett adni. Valami birtokot, valami jószágot el kellett adniuk, hogy őt ki tudják fizetni.

Szüleinket nagyon sokszor csak akkor tudjuk igazán megbecsülni, amikor már nincsenek.

A fiú átlép az apján. Saját méltóságát is akkor veszi észre, amikor már elveszítette, amikor már nem az övé. Érdeemes a tékozló fiút tekintve megnézni, hogy én hol vagyok lázadó?

Jól érzem-e magam a boldogság házában? Az Atya házában lenni önmagában boldogság, önmagában öröm. Akkor, amikor elmegy otthonról, az az életnek, a gondolkodásnak az elárulása, a visszautasítása, mindaz, ami ő maga, - így költözik el.

A lényem minden részével Istenhez tartozom, az Ő ölelése tart biztonságban engem. Az Ő karjai között hallhatom meg azt, hogy szeretett fiú vagyok.

Az otthonom, a lényem középpontja nála van. Ott hallom meg ezt a hangot, hogy Te vagy az én szeretett fiam, akiben gyönyörködöm.

Ugyanezt a hangot hallotta Ádám, ugyanezt a hangot hallotta Ábrahám, Mózes, Jézus.

Ez a szeretet soha meg nem szűnő hangja, amely hozzám szól. Akkor, amikor hallom, akkor tudom, hogy otthon vagyok, az Atya házában vagyok.

És amikor elhagyom ezt az atyai házat, akkor nem hallom meg, hogy te vagy az én szeretett fiam, akiben gyönyörködöm.

Az ember szeretett fiúként szabad; mondhatnak rám akármit, rám foghatnak akármit, tudom, hogy ki vagyok. Tudom, hogy az Atya szeretett gyermeke vagyok. Nem fontos, hogy a többiek mit gondolnak rólam, leperegnek a matricák, amiket rám ragasztgattak.

Tisztában vagyok az identitásommal, nincs szükségem másnak a bélyegére, arról, hogy mit gondol. Szabad vagyok.

Jézus azt ígérte, hogy én is meghallhatom ezt a hangot, amelyet ő hallott a Tábor-hegyen, hallott a Jordánnál. Amint az ő otthona az Atyában van, ugyanúgy az enyém is.

És mégis, mindezek ellenére újra és újra elhagyjuk ezt az atyai házat, megszökünk az áldó kezek alól. A Rembrandt képet, ha nézzük, az Atya átöleli a gyermeket, aki ott térdel előtte.

És mi megszökünk ezek elől az áldó kezek alól. Máshol keresem a boldogságomat. Ez életünk nagy tragédiája, hogy ott keresem a boldogságot, ahol nincs, az Atya házán kívül próbálom keresni a boldogságot.

Jézusnak is ez a legnagyobb fájdalma, hogy az élő víz forrását akarja nekem adni és én oly sokszor a pocsványt iszom, a szennyezett.

Tudom, hogy nála van az élet forrása, ő a világ világossága, mégis máshol keresem a boldogságot.

Nagyon halk ez a hang, mely engem szeretett fiának hív, nagyon nehéz meghallani. Nagyon sok más hang van, amely hangos, amely harsog.

Csak a szív csendjében tudom meghallani ezt a hangot, amely engem szeretett gyermekének tart.

Megérezni Isten áldó kezének érintését és hallani, hogy szeretett fiának nevez. Nem a világ harsogására hallgatók.

Ez a hang, a világ hangja tele van ígéretekkel, csábítással – Jézus is hallotta ezeket a hangokat, amikor kint volt a sivatagban a negyvennapos böjtölésében, és ezek a hangok azt sugallják, hogy senki sem fog szeretni, ha nem dolgozol meg érte, ha nem teszel le valamit az asztalra, - a szeretet feltételhez kötött.

És az a baj, hogy ezt kivetítjük Istenre is - hogy a szeretet feltételhez kötött, hogy akkor fog engem szeretni, ha megdolgozom érte, ha leteszek valamit az asztalra, ha pontokat gyűjtök – ilyen multipont-kártyagyűjtést képzelünk el az Istennel való kapcsolatunkban is, hogy gyűjteni kell a pontokat és utána majd felmutatom és jön a jó nyugdíj ott a Mennysorszámban, ha elég pontot szedtem össze.

Pontosan ez a mai evangélium mutatja, hogy szó sincs erről. Isten nem azért szeret engem, aki vagyok, hanem annak ellenére szeret, aki vagyok.

Oly sokszor Istenben ítélőt látunk, bírót, aki ott ítélkezik fölöttünk, húzza a strigulákat, hogy én gyűjtöm a bűnöket, ő húzza a strigulákat.

Ezt a fiút hazafogadta az apja, mielőtt elvégezte volna az elégtételt. Megvolt a bűnbánat, de még nem dolgozott meg azért, hogy visszafogadja őt, csak hazament.

Térjünk vissza a tékozló fiúhoz, aki ott térdepel az apja előtt, ahogy hazatér. Mindig elveszitem az otthonom, amikor a világ hangos, harsogó zajára hallgatók, amely azt mondja, hogy a szeretet az feltételhez kötött.

Ha ebben próbálok megtalálni magamat, ebben a feltételekhez kötött szeretet világában, - az sose fog sikerülni.

Addig, amíg hallom, hogy az Atya szeretett fia vagyok, addig szabad vagyok, mondhatnak bármit; és amikor a feltételhez kötött világban próbálok megtalálni, akkor elvesztem.

Kihez tartozom? A világ tele van feltétellel, amíg magamat itt próbálok megtalálni, elveszett gyerek vagyok, tékozló.

Isten sohasem húzta vissza a kezét, amivel átöleli a tékozlót. Sohasem engedte, hogy kétségbeesetten, lemondóan leessen ez a kéz. Sohasem mond le arról, hogy szeretett fiának hívjon engem.

A dolgom az, hogy újra és újra letérdeljek az Atya elé, fületem a mellkasára téve szüntelenül hallgassam az ő szívdobogását. Akkor és csak is akkor hallhatom meg ezt, hogy szeretett fiú vagyok.

Egy rövid pillantást vessünk a fiatalabbra. Ott térdel az apa előtt, ugyanaz a ruha van rajta is – legalábbis hasonló – mint az apán vagy az idősebben. Ez a ruha már megtépett, az idő, a sok bűn, ahol élt ezt a ruhát összetörte, lerongyolódott róla.

A saru az egyik lábán még valamennyire rajta van, a másikról már az is leszakadt. Ez a bűn állapota. Ez a fiatalember ezen a képen megtestesíti teljesen a bűnbeesett ember képét.

A szabad ember hordott sarut, ami megóvta az éles kövektől, a kígyóktól, - szabad ember volt. A rabszolga az, aki nem hordott sarut, - kiszolgáltatott ember a rabszolga.

A bűnnek kiszolgáltatott ember képe az, aki ott térdel az apa előtt. Kopasz, - ez a bűnnek a kopaszága. A bűn természetellenes állapot.

Visszatérve a képhez, ott van ez a gyerek, a megtestesült bűn, - ahogy Rembrandt megfesti, ott térdel az apa előtt.

Az idősebből szeretnék néhány gondolatot mondani. Az apa egy hihetetlen pazar lakomát rendez a fiatalabbnak.

Nem csak visszaállítja az eredeti méltóságába, - hozzátok hamar a legdrágább ruhát, adjátok rá, húzzatok gyűrűt az ujjára, a hatalom pecsétgyűrűjét, sarut a lábára.

Majd azt mondja, hogy levágjuk a hizlalt borjút. Abban az időben kevés húst ettek. Túl drága volt, különleges ünnepi alkalom volt, amikor hús bolt ebédre, és a húsfélék közül is a legdrágább a hizlalt borjú volt.

Az egész falut meghívták rá, hogyha levágták, - itt is erről van szó, terjed a híre, megszólal a zene, a tánc, ünnep, hazajött a gyerek.

Ez bosszantja az idősebbet. Bosszantja az ünnep költségessége, nem ért egyet az apával, nem bízik az atya döntésében.

Rákényszeríti az apát arra, hogy kimenjen érte. Az apának kell kimennie az idősebbhez, ami egy megszégyenítő dolog, - a birtok urát, az ünnep szervezőjét kényszeríti arra, hogy otthagyja a vendégeket, otthagyja a hazatért fiút, hogy kimenjen hozzá, a sértődötthez.

Nem azzal kezd, ami abban az időben megszokott volt, hogy egy gyermek megszólította az apját, hogy nagyra becsült apám, hanem azt mondja neki, hogy látod!

Ma ezt így tudnánk visszaadni, hogy na, idefigyelj, öreg! Ormótlan, bunkó sértés, egy égbekiáltó bűn, ahogy ez a gyerek megszólítja az apját.

Ennek az embernek nem a bűne képezi az akadályt, hanem a jósága, a büszkesége, - hogy én biztos, hogy nem tennék ilyet!

Az apát egyik fiú sem önmagáért szerette és egyik sem vette észre, hogy a boldogság házában lenni önmagában öröm és ajándék.

Azt mutatja ez a történet, hogy két tékozló fiúról van szó, mind a kettő eltávolodott az apjától, csak az idősebbnek sokkal nehezebb visszatérnie, bűnbánatot tartania, mert ő még nem vette észre, hogy elveszett.

Az idősebbik fiúnak ez a fő bűne, ez a fő baja, hogy nem vette észre, hogy elveszett, ő jobban tudja. Ebben az önmegváltásban ott van, hogy hátat fordít és a saját útját járja és a saját erejére támaszkodik.

Rembrandt hív ebben a képben, hogy vegyem észre, miben vagyok tékozló és mikor vagyok idősebb testvér?

A képen látjuk azt, hogy ott van ő is a központi alakok között, de egy lépcsőfokon áll, kezében ott van a hatalom pálcája, ugyanaz a fény van az ő arcán is, ami az apáén, de ez a fény nem irányul arra a két emberre.

Ő ott van, egy lépcsőfokkal feljebb áll, neki semmi köze ahhoz, ami itt történik, - ő jó, ő nem ment el, ő nem tékozló, ő más.

Mindkettőnek gyógyulásra van szüksége. Az ünnep az ő szívében nem örömet, hanem haragot eredményez, - ő nem tékozló, ő rendes, ő jó, ő otthon maradt, - ez van benne.

Ha én jó vagyok, akkor miért nem tud ez is jó lenni? Összehasonlítás. Magával van elfoglalva, irigy és féltékeny.

Nem tud osztozni az apa örömeiben. Nem igaz, hogy az apa jobban szereti a tékozló fiút, mint az idősebbet.

Az eredeti görög szöveget, ha olvassuk, amikor hívja a tékozló fiát, akkor ez a szó szerepel, Hüosz, hogy fiam. Amikor pedig kimegy az idősebbhez, akkor azt mondja neki, hogy Teknon, kisfiam. Becézgeti az idősebbet.

Az idősebb testvér azt mutatja, hogy egy kötelességtudó, jó ember, de kiderül, hogy ő sem érzi jól magát az Atya házában.

Élő szemrehányás, - nem ment el, de ugyanaz a mentalitás van benne is, mint a fiatalabban, csak hogy a jók javíthatatlanok, mert egyvalaki jó, és az az Isten, az összes többi pedig becsapja magát.

Mindketten tékozlók, - az egyik fizikai, a másik lelki értelemben távolodott az Atyától; ahogy mondtam, az idősebbnek nehezebb hazamenni, nehezebb bűnbánatot tartani, mert nem vette észre, hogy ő is tékozló fiú.

Nehezebb neki bűnbánatot tartania, mert tele van keserőséggel, örömtelenséggel. Két elveszett fiú, akiknek a szíve távol van az Atyától.

Azt mondhatja az idősebbik fiú példája, hogy a kötelességtudó, jó, templomba járó hívő ugyanolyan távol kerülhet Istentől, mint az, aki elhagyta az atyai házat.

Ez a kép meghív arra, hogy megnézzem, nem vagyok-e élő szemrehányás?

A történet nyitva marad. Lukács nem mondja el, hogy végül bement az idősebb testvér az ünnepre vagy kint maradt, mert azt mondja, hogy te vagy ez az idősebb, rajtad múlik, hogy bemész az Atya házába vagy kint maradsz a vádaskodásoddal.

Addig, amíg kint maradok a sötétséggel, addig ott vannak bennem a vádaskodások, ott van az irigység, - és az Atya sürget, gyere be, térj vissza a fénybe, az ő fényébe, ahol a másokban felismerem a testvéremet.

Engedni, hogy megtaláljon, hazavigyen, bevigyen a boldogság házába.

Jézus a kedvemért mondta el ezt a történetet, ezt a példázatot. Azért jött, hogy megmutassa az Atya szerető, végtelen gyengéd arcát, tekintetét, amellyel engem is hív, amellyel megtalál és hazavisz az Atya házába.

Most pedig az atyáról szeretnék beszélni, illetve a fiú visszatéréséről.

Önzésből ment el és önzésből megy vissza, - mert éhes. Lukács azt mondja, hogy disznókat kellett őriznie, ezzel azt akarja mondani, hogy ez a gyerek a lehető legmélyebbre süllyedt.

A disznó a zsidó ember számára tisztátalan állat, aki azzal érintkezik, az tisztátalanná válik, ezért nem állok vele szóba, nem engedem be a zsinagógába, - tehát egy Istentől és embertől megátkozott az ilyen. A lehető legmélyebbre süllyedt ez a gyerek és ez a tökéletlen bánata - ugye mert éhes, ezzel megy haza - az apa karjaiban tökéletessé változik, amikor megérzi az áldó kezeknek az érintését.

Igazából fel sem fogja az atyának ezt a szeretetét, hogy hogyan képes őt ennyire szeretni.

Nagyon sokszor úgy gondolkodunk Istenről, mint aki magyarázatot vár. A gyerek eltervezi, hogy mit fog mondani - Apám vétkeztem az ég ellen és te ellened, arra már nem vagyok méltó, hogy fiadnak nevezz... -, és az apa itt közbevág, nem engedi, hogy végigmondja.

Nagyon sokszor úgy gondolunk Istenre, mint aki magyarázatot vár; úgy gondolunk rá, mint egy rossz szomszédra, akihez átrúgtuk a labdát - mit fog szólni?

És ez az apa, amikor meglátja a fiát, hogy közeledik - ki tudja, mióta állt ott a sarkon; lehet, hogy évek teltek el, míg várta, hogy mikor fogja meglátni -, akkor elkezd rohanni felé. Áthág minden társadalmi konvenciót.

Abban az időben egy meglett, idős emberhez nem illett a sietés, az ő korához ez már nem illett. Az apát ez nem érdekli, elkezd rohanni a fia felé. Nem érdekli az, hogy tisztátalan, és ha megérinti, akkor ő maga is tisztátalanná fog válni, - elkezd rohanni felé.

A nyakába borul, mielőtt a gyerek rendezte volna az életét; mielőtt bizonyította volna, hogy meg fog változni; mielőtt elvégezte volna az elégtételt.

A gyerek tehát elindul haza; tervet készít, hogy mit fog mondani az apjának; felismeri, hogy hibázott – Végy fel béreseid közé! -, és az apa azt mondja, hogy nem fogom megvárni, hogy visszafizesd a kárpótlást.

Nem kell megdolgoznod érte, hogy visszafogadjunk téged; azért, hogy visszakerülj a családba. A gyerek felkínálja a jóvátételt – Csak a béreseid közé fogadj be! – és az apa nem engedi, hogy végigmondja, már előtte magához öleli őt.

Nézzük a képet. A tékozló ott térdel az apa előtt és az apja átöleli őt, magához szorítja. Nem egy különösképpen szép ember; ugyanaz a ruha van rajta is, mint a fiún volt; ugyanaz, ami az idősebb testvéren, de ott van az a fény az arcán, ami a tékozló felé irányul.

Rembrandt, amikor megfestette ezt a képet, a saját életéről elmélkedik és arra hív, hogy én magam is ezt tegyem. Arra hív, hogy meghozzuk saját, személyes életünk döntését.

Rengeteg kínlódás árán és útján ismerte fel magában a fényt. Mielőtt apává vált volna, sokáig volt büszke fiatal, szentelen, magabiztos, pazarló, öntelt és buja.

Eltemeti három gyermekét, feleségét, élettársát, súlyos anyagi problémái lesznek, és a megpróbáltatások megtisztítják őt.

Valaki azt mondta, hogy az volt a feladata Rembrandtnak, hogy megöregedjen. Ekkor kezd el megjelenni egy fény a festményein.

Életének utolsó előtti festménye – ha jól tudom – ez a kép. Lelkileg tehát saját magát ábrázolta - volt fiatalon tékozló; volt elfogadott művészként idősebb, - és egyre inkább arra hív, hogy atyává kell válnom.

Ebben a történetben az atya az egyetlen, aki nem változik. Arra hív, hogy egyre inkább én magam is szerető atyává váljak.

Egyik fiú sem tapasztalta meg, hogy a boldogság házában önmagában öröm élni; és arra hív, hogy merjek - akár tékozlóként - elindulni e felé a ház felé, akár idősebbként otthagyni a hasonlítatást: elmenjek a boldogság házába.

Ezt a festményt Rembrandt élete vége felé egészen nyugodtan, sietség nélkül hozta létre, folyamatosan változtatott rajta, festés közben mindent kiadott magából.

Minden gyötrelmét - ami megmaradt benne - megfestette ebben a térdeplő alakba, a rongyokba burkolt testbe, kopaszra nyírt fejbe.

És ott van ez a meztelen láb a leszakadt saruval, az elmosódottan, háttérben ott levő alakokkal, és ott van ez az apa. Talán ez az apa vak volt.

Tapogató figura, amint szeretettel, ámulattal fölé hajol a tékozlónak. Valami komor felség, néma magasztosság van ebben az alakban.

Fény vetődik a ráncos homlokra, a félig lehunyt szemhéjra; ott van a fény az arcán, a szakállán; a szánakozva remegő, motyogó ajka - valamiképpen amint átáramlik az egyik lényről a másikra a szeretet, az együttérzés, az irgalom.

A törhetetlen gondoskodás ígérete és mindez a kézből hatol át a fiatal testbe, melyet megérint a sugárzó rongyokon át. Ha nézzük ezt a két kezét, látjuk, hogy az egyik határozott férfikéz, a másik pedig sokkal finomabb, gyengédebb női kéz.

Rembrandt zsenialitása, illetve Szentlélektől való sugalmazása ez, hogy így festette meg az apának ezt a két kezét. Istenben ez a megtartó, atyai, határozott édesapai szeretet és a védtelen gyengéd, irgalmas édesanyai szeretet - Istennek ez a kettő egy.

Ezzel a szeretettel ölel át, szorít magához. A teremtés kezdete óta tartanak bennünket ezek a kezek. Sohasem hagyja, hogy kezei kétségbeesetten lehulljanak; a kezei a megbocsátás, a gyógyítás és az áldásnak a kezei. Születésünktől kezdve tartanak ezek a kezek bennünket, védenek és támogatnak.

Magához ölel bennünket ezen a mai estén is mindenestül. Nem kell kiérdemelnem, nem kell megdolgoznom érte, - ő, úgy, ahogy vagyok, mindenestül szeret. Nem azért, aki vagyok, hanem annak ellenére, ami vagyok.

Az apa esélyt sem ad a fiának, hogy folytassa, amit szeretne, - mindenestül magához öleli, és pazar lakomát rendez a fia számára.

És ott van bennünk a kérdés, hogy nem kellett volna tekintettel lenni az idősebb testvérré? Nem lett volna elég valami kis pogácsa, tea esetleg?

Pontosan azért van bennünk is ez a kérdés, mert ugyanaz a mentalitás van bennünk nagyon sokszor, ami az idősebben megvolt.

Az apa egy pazar lakomát rendez a fia számára, - ahogy tegnap mondtam – levágatja a hizlalt borjút azért, mert azt akarja, hogy az öröm az én szívemben is örömet keltsen. Örül az egy bűnbánónak, Istent nem érdekli a statisztika, számára az egy bűnbánó is fontos.

A valóság szebb, mint ez a történet. Az utolsó szava ennek a példázatnak az, hogy Mert ez a fiam elveszett, de megtaláltatott.

Holott ezt a gyereket nem megtalálták, hanem hazament. A valóságban az Isten pedig utánam jön, megkeres.